

Brejski Jan

Data urodzenia: 1863

działacz społeczny, dziennikarz, wydawca, deputowany do Parlamentu Rzeszy Niemieckiej, poseł na Sejm Ustawodawczy, wojewoda pomorski, członek zwyczajny Towarzystwa Naukowego w Toruniu w l. 1897–1921.

Urodzony w kociewskiej wsi Pączewo w powiecie starogardzkim w rodzinie chłopskiej. Podczas nauki w gimnazjach w Pelplinie, Chełmnie i Starogardzie zaangażował się w ruch konspiracyjny, z tego powodu egzamin naturalny zdał w Krakowie. W czasie studiów na Uniwersytecie Jagiellońskim (historia, literaturoznawstwo) współpracował z pismem „Głos Narodu”. Po osiedleniu w Bochum (Zagłębie Ruhry) od 1891 r. objął kierownictwo redakcji tamtejszego pisma dla polonii pt. „Wiarus Polski”. Aktywnie działał na rzecz ruchu zawodowego i narodowego wśród polskich wychodźców zarobkowych w Nadrenii. Od 1894 r. właściciel i redaktor „Gazety Toruńskiej”. W wydawnictwie „Gazety Toruńskiej” pod jego kierownictwem wychodziły „Gazeta Codzienna” i „Przyjaciel”, drukowano również elementarze do nauki języka polskiego oraz literaturę popularyzującą dzieje narodu polskiego i kulturę narodową. W 1903 i 1907 r. wybrany deputowanym do Parlamentu Rzeszy. Działacz tzw. ruchu ludowego w zaborze pruskim, współtwórca Zjednoczenia Zawodowego Polskiego i Narodowego Stronnictwa Robotników. W 1919 r. z ramienia tej partii wybrany posłem na Sejm Ustawodawczy. W latach 1920–1924 sprawował funkcję wojewody pomorskiego. Po odwołaniu z urzędu przeniósł się do Lille, gdzie podjął się wydawania pisma pt. „Wiarus Polski” dla przedstawicieli emigracji zarobkowej. Zmarł w Toruniu, gdzie został pochowany na cmentarzu św. Jakuba.

Literatura:

1. Mańkowski A., *Brejski Jan (1863–1934)*, [w:] *Polski słownik biograficzny*, t. 2, Kraków 1936, s. 426.
2. Pepliński W., *Brejski Jan* [w:] *Słownik biograficzny Pomorza Nadwiślańskiego*, t. 1: A–F, red. S. Gierszewski, Gdańsk 1992, s. 160–159.

